

Grønlands væsener

- Et undervisningsforløb
til mellemtrinnet

Tekst af Martine Lind Krebs

*Illustration af Maja-Lisa Kehlet fra bogen Bestarium
Groenlandica af Maria Bach Kreutzmann*

Velkommen!

I dette forløb skal du møde en masse spændende væsener som menneskerne i Grønland troede på i gamle dage - før kristendommens tid.

Vi skal blandt andet høre historien om Havets Mor der som en ung pige blev kastet over bord fra en båd og sank helt ned på bunden af havet hvor hun fik sit hus. Og om hvordan åndemaneren renser hendes hår hvis hun er blevet vred.

De gamle fortællinger om de her væsener kalder man myter. Det skal du også høre meget mere om i dette forløb.

Vi håber det bliver rigtig spændende!

Fakta om rigsfællesskabet og Grønland

Grønland er verdens største ø.

Der bor cirka 56.000 indbyggere i Grønland.

Alle byer ligger ved kysten, og man skal sejle eller flyve for at komme rundt.

Det meste af Grønland er dækket af Indlandsisen. Fra Indlandsisen brækker stykker af isen af og bliver til isfjelde.

Grønland hører sammen med Danmark og Færøerne i et rigsfællesskab.

Grønland tjener flest penge på fiskeri. Du har sikkert smagt grønlandsk hellefisk eller rejer på et tidspunkt i dit liv.

Grønlænderne taler flere sprog. De fleste taler det (vest)grønlandske sprog som hedder Kalaallisut, nogle taler østgrønlandsk eller nordgrønlandsk. De fleste taler også ret godt dansk.

Det grønlandske flag hedder *Erfalasorput*. Det betyder Vores flag.

Den grønlandske nationaldragt bruges fx til konfirmationer, bryllupper og til jul.

Den højeste temperatur målt i Grønland er 25,9 grader og den laveste er under -70 grader.

Når klokken er 12.00 i Danmark, er den 8.00 på Grønlands vestkyst. I Ittoqqortoormiit i Østgrønland er den 9.00.

Et tykt bredbåndskabel ligger på havets bund og forsyner de største grønlandske byer med hurtigt internet.

Grønlands nærmeste
nabo er Canada. Der er
kun 26 kilometer mellem
Grønland og Ellesmere
Island i Canada.

8% af befolkningen i
Grønland er født i Dan-
mark.

Danmark er verdens 12.
største land når man reg-
ner Færøerne og Grøn-
land med.

Inuit-religionen

I gamle dage – før kristendommen kom til Grønland – havde grønlænderne deres egen religion, inuit-religionen.

Grønlænderne kalder sig selv for inuit. Det betyder *mennesker*.

Man kender stadig en masse fortællinger – myter – fra inuit-religionen.

I Grønland troede man på at mennesker og ånder lever side om side. Hele verden var besjælet. Det betyder at alting, også planter, dyr og naturfænomener var levende og havde en sjæl. Man kaldte denne sjæl eller kraft for *inua*.

Sila var navnet for en stor usynlig kraft der fandtes både i naturen og mennesket.

Det var kun åndemaneren, *angakkoq*, der kunne se eller opfatte sila. For almindelige mennesker var ånde-verdenen usynlig. Angakkoq var bindeleddet mellem mennesker og ånder.

Der var mange regler som man skulle følge for at sikre balance mellem åndernes verden og menneskenes verden.

Man skulle fx behandle fangstdyrene med respekt, fx gav man dem en dråbe vand efter de var blevet dræbt. Hvis der kom ubalance mellem ånder og mennesker, var det angakkoq der sørgede for at genoprette den.

Når et menneske døde, troede grønlænderne at sjælen kom i et af de to dødsriger – op i himlen hos Månemanden eller ned i havet hos Havets Mor. Der var mange der helst ville i dødsriget i havet – for der var mest mad.

På næste side kan du se en tegning der viser hvordan inuit forestillede sig at verden så ud.

Husk at indberette materiale som printes ud, til Copydan hvis din skole er indberetningspligtig.

Billedet her er en tegning af verden sådan som inuit troede den hang sammen. Tegning: Laila Vetterlain

Husk at indberette materiale som printes ud, til Copydan hvis din skole er indberetningspligtig.

Grønlands væsener

Nu skal du møde nogle af de vigtigste væsener fra inuit-religionen. Man kender til dem fordi mange af de gamle myter om dem er blevet skrevet ned.

Det er med vilje at der ikke er billeder af de forskellige væsener. Det er nemlig meningen du selv skal forestille dig hvordan de ser ud.

Isfjeld. Foto: Aningaaq Rosing Carlsen/Visit Greenland

Havets Mor

Havets Mor er en kæmpe kvinde som bor i et hus på havets bund hvor hun passer på de dyr der lever der. På vestgrønlandsk hedder hun *Sassuma Arnaa*. Hun er det mest kendte af væsenerne fra Grønland.

Der findes flere myter om Havets Mor. En af dem fortæller at hun var en forældreløs pige som blev kastet ud i havet af sin plejefar. Da hun prøvede at holde fast i rælingen, huggede han hendes midterste tre fingre af. Man siger at det var hendes afhuggede fingre der blev til fangstdyrene i havet. *(Du kan læse myten om Havets Mor på side 26-30)*

Det er Havets Mor der sørger for at fangstdyrene svømmer op til kysterne så alle mennesker kan få noget at spise. Men hvis Havets Mor bliver fornærmet over menneskerne, så sender hun den slemme sydveststorm og lukker alle dyrene inde så menneskerne sult. Det siges at når sydvest stormen raser, kan man høre Havets Mors skrig og hendes hunds hyl i vindstødene.

Når Havets Mor bliver vred, bliver hendes lange hår helt filtret og beskidt. Menneskers dårlige handlinger sætter sig som skidt i hendes øjne og næsebor. Hun kan ikke selv rede sit hår fordi hun mangler fingrene. Hvis det sker, må åndemaneren tage på en farefuld sjælerejse ned til hende og rense hendes hår og ansigt.

Månen og Solen

Månemanden lever oppe på himlen hvor han bruger sit liv på at jage sin smukke søster, solen. På grønlandsk hedder Månemanden *Aningaaq*, og hans søster hedder *Maliina*.

Myten fortæller at månen oprindeligt var en almindelig mand der blev forelsket i sin søster. Da hun stak af fra ham, fulgte han efter. I hånden har de hver en tot brændende mos, men Månemandens mos gik ud så der kun var en glød tilbage. Derfor lyser solen kraftigere end månen.

Ligesom Havets Mor har Månemanden kontrol over fangstdyrene, og han straffer folk hvis de ikke overholder reglerne. Han har en stor, sort træstav som han kan rive folks huse ned med hvis de ikke har opført sig ordentligt. Han er klædt i mange lag bjørneskind. Hvis Månemanden er på vej, skal man straks slukke alle lamper så han ikke kan finde vej.

Månemanden bor i et hus på månen. Åndemaneren, *angakkoq*, kunne rejse på ånderejser op til Månemandens hus hvis han var blevet vred og skulle formildes. Men det kunne være meget farligt for Indvoldsædersken – som er nabo til Månemanden – lurede på vejen.

Solen, Maliina, er en smuk ung kvinde der vander over himlen om dagen. Hun mangler sit ene bryst som hun har skåret af i vrede over sin bror.

Hvis det er ved at blive mørkt, og man gerne vil have at dagen skal være lidt længere, kan man ofre noget sytråd til Maliina. Måske bliver hun optaget af at flette tråden så hun går lidt langsommere over himlen.

*Måneskin i Grønland.
Foto: Axel G. Hansen/Visit Greenland*

Indvoldsædersken

Indvoldsædersken er en grim, gammel kone som er så hæslerig at man let kommer til at grine når man møder hende. Men det skal man ikke gøre! For så springer hun frem med sin kniv og skærer ens mave op og stjæler ens indvolde.

Indvoldsædersken hedder på grønlandsk *Erlaveersini-oog*.

Hun har et mærkeligt aflangt ansigt og er helt nøgen – bortset fra to fisk der hænger fast i hendes skridt. Myterne fortæller at når hun bukker sig forover, slikker hun sin egen bagdel, og når hun bukker sig til siden, slår hun kinden mod hoften så det klasker.

Myterne fortæller også om en mand som skulle besøge Månemandens hus. Men han kom til at tage den forkerte vej forbi månen så han mødte Indvoldsædersken. Han prøvede at lade være med at grine af hendes mærkelige dans, men han kunne ikke lade være med at smile. I samme nu sprang hun frem og flåede hans lunger ud.

Hun lagde dem til afkøling for at kunne spise dem, men det lykkedes manden at snuppe dem og spise dem igen – så han overlevede.

Tupilak

Tupilak er et magisk væsen som en åndemaner kunne fremstille og vække til live. Man brugte *Tupilak* mod sine fjender.

Åndemaneren brugte knogler fra dyr eller mennesker – det kunne være et barnekranie – som der blev viklet mos, tang eller skind rundt om. Det var vigtigt at åndemaneren kun brugte sin tommelfinger og lillefinger til at skabe en *tupilak*. Til sidst blev figuren vakt til live med trylleformularer. Herefter blev den gravet ned eller puttet ned i vandet, og så kunne man kalde på den når der var brug for den mod en fjende. Hver *tupilak* kunne kun bruges én gang.

Tupilak kan se ud på mange måder. Fælles for dem er at de er lavet af ting fra både mennesker og dyr, og at de ser uhyggelige og groteske ud. De er for det meste tynde og skeletagtige.

Det var ret risikabelt at bruge en *tupilak*. Hvis fjenden havde større magiske evner end *tupilakkens* skaber, så kunne han sende *tupilakken* tilbage mod sin skaber i stedet.

En *tupilaks* kraft lå i hemmeligholdelsen. Hvis en skaber af en *tupilak* indrømmede at have lavet den, ville den miste sin kraft. *Tupilak* var noget man var meget bange for.

I dag tror man ikke på Tupilak i Grønland mere, men figurer af tupilakker er en souvenir som rigtig mange turister køber med sig hjem efter et besøg i Grønland.

*En grønlandsk kunstner i færd med at udskære en tupilak.
Foto: Filip Gelda/Visit Greenland*

Fjeldgænger

I gamle dage i Grønland kunne det ske at en person forlod sin boplads og gik ud i fjeldet for at leve som eneboer. Man kaldte sådan en eneboer *Qivittoq*, en fjeldgænger.

Det var som regel en eller anden form for ydmygelse der var grunden til at nogle valgte at blive *Qivittoq*, fx hvis en mand ikke kunne få den kvinde han elskede.

Når mennesker blev til *qivittoq*, troede man at de holdt op med at være menneskelige. *Qivittoq* kunne læse læse tanker, tale med dyrene og forvandle sig. Den var altid klædt i skindtøj og kamikker og lignede en vildmand med skæg og frostpletter på huden. Man var meget bange for at møde *Qivittoq* - ifølge myterne endte de fleste møder blodigt.

Qivittoq var både et mytisk væsen og et virkeligt. Der er i Grønland fundet flere klippehuler der har været beboet af eneboere i længere tid. For 100 år siden fandt man i Grønland en hule med et ildsted og forråd og et blødt leje af mos. Ved siden af var en mindre hule med resterne af et menneske. *Qivittoq* havde begravet sig selv da han følte døden nærme sig. Indgangen til hulen var lukket med en sten indefra.

Selv om grønlænderne ikke mere tror på *Qivittoq*, så fortælles der stadig uhyggelige historier om den.

Vinden

Asiaq er hersker over vinden og vejret.

Hun ser underlig ud – hendes mund sidder lodret, og hendes næse og øjne på tværs i ansigtet.

Hun er hul i ryggen. Alt ved hende vender på hovedet. Selv hendes seng vender på hovedet, og hendes lampe peger nedad.

Storm i Sisimiut. Foto: Mads Pihl/Visit Greenland

Myterne fortæller at hun gik rundt for at finde en mand. Men ingen ville have hende fordi hun så mærkelig ud. Derfor stjal hun et spædbarn for at han kunne vokse op hos hende så hun kunne gifte sig med ham.

En af myterne fortæller om en boplads som havde haft dårligt vejr i lang tid. Åndemaneren besøgte derfor Asiaq som gerne ville hjælpe. Asiaq tog et bjørneskind som hendes barnemand (altså babyen hun havde stjålet for at gifte sig med) havde tisset på. Hun rystede det så det begyndte at regne på jorden. Det fik sneen til at smelte. Åndemaneren måtte bede Asiaq om at få regnen til at stoppe. Ellers ville det have regnet i flere måneder.

Kraftens Herre

Kraftens Herre hedder på grønlandsk *Pissaap Inua*. Det er et stort væsen der ligner en ræv eller en hund med menneskeansigt.

Kraftens Herre bor inde i indlandet mellem to høje fjelde. Mennesker opsøger Kraftens Herre for at få styrke.

I myten om drengen *Kaassassuk* gør Kraftens Herre ham så stærk at han med lethed kan flytte store kampesten og dræbe isbjørne med de bare næver. Kraftens Herre kaster ham gennem luften med sin lange hale. For hvert kast falder der legetøj ud af lommerne på *Kaassassuk*, og *Kaassassuk* mærker hvordan han bliver lettere.

*Klippe ved Nanortalik.
Foto: Mads Pihl/Visit Greenland*

Hjælpeånd

Toornat er det grønlandske ord for hjælpeånder. Hjælpeånderne var ånder som kunne hjælpe åndemaneren på hans ånderejser. Der fandtes mange forskellige hjælpeånder – nogle var stærkere end andre, og det var kun de stærkeste åndemanere som turde opsøge de allerstærkeste af hjælpeånderne.

Toornaarsuk var den stærkeste hjælpeånd en åndemaner kunne drømme om, og åndemaneren opsøgte kun hans hjælp i meget vanskelige situationer. *Toornaarsuk* betyder den særlige eller kære hjælpeånd.

Man ved ikke rigtig hvordan *Toornaarsuk* ser ud – det skifter fra åndemaner til åndemaner. Men den er en god svømmer og er meget stærk.

*Fjelde ved Ittoqqortoormiit i Østgrønland.
Foto: Jason Charles Hill/Visit Greenland*

Den ærmede

Den ærmede er den mest frygtede ånd i Grønland. Den kaldes *Aajumaaq*.

Aajumaaq har krop som et menneske, men det nederste af armene er sorte. På hænderne har Aajumaaq kun tre fingre, og på fødderne kun tre tæer. Hovedet ligner et hundehoved uden pels med store, stikkende øjne.

Aajumaaq svæver hen over jorden, og alt den rører ved (også mennesker), rådner. Aajumaaq bor i en tunnel i Indlandsisen. Når den kommer, kan man høre en spøgelsesagtig hvisken. Men nogle gange råber den: "Hvad jeg rører ved, må rådne".

Åndemanerne brugte Aajumaaq som en hjælpeånd, men også som et hævnvæsen de kunne sende efter fjender.

*En grønlandsk trommedanser.
Foto: David Trood/Visit Greenland*

Himmelånder

Når nordlyset bølgede hen over himlen, så troede folk i Grønland i gamle dage at det var himmelånderne eller luftånderne der spillede bold med et hvalroskranie. Himmelånderne var afdøde mennesker der var kommet op i dødsriget i himlen.

På grønlandsk kaldes de *Qullermiut*.

Myterne fortæller om åndemanere der var så uheldige at blive fanget af himmelånderne når de var på ånderejse. Så brugte himmelånderne åndemaneren som en bold eller slog ham med kæppe til blodet dryppede.

Man siger i Grønland at man ikke skal fløjte efter nordlyset, for så kan ånderne komme og tage én.

Nordlys. Foto: Mads Pihl/Visit Greenland

Indlandsisens Herre

Indlandsisens herre hedder på grønlandsk *Sermip Inua*. Man kan kende den på at den har en skeletkrop fra et får eller en hund og ansigt som et menneske.

Indlandsisen er navnet på den kæmpe iskappe, som dækker 80 procent af Grønland. Der bor hverken dyr eller mennesker på Indlandsisen, men man troede, at Indlandsisens Herre boede i en revne i isen.

Hvis en person gerne ville være åndemanager - *angakkoq* - opsøgte de Indlandsisens Herre. Myterne fortæller om en mand der rejste hen til Indlandsisens Herres hule og kaldte på den. Sermip Inua kom frem og åd manden bagfra. Da manden vågnede igen, havde han fået klarsyn. Når han lukkede øjnene, kunne han se sin boplads og hvad der foregik derhjemme. Han kunne også se sælerne svømme under vandet. Derfor blev han en stor fanger.

En hule i Indlandsisen. Foto: Adam Lyberth/Visit Greenland

Grovæderne

Grovæderne hedder på grønlandsk *Nerrersuut*. Som navnet fortæller, er Grovæderne altid sultne. Når de får mad, spiser de til de ikke kan røre sig. Derfor er de så tykke at de må gå med bæltet bare for at holde maven oppe. Det er især kvinderne der er grådige, og hvis deres mænd ikke fanger nok mad til dem, kan de finde på at spise dem.

Selv om de er tykke, kan de bevæge sig hurtigere baglæns end forlæns og kan indhente et menneske der løber.

Hvis man besøger en Grovæder skal man huske at tage en masse kød med. Ellers risikerer man at blive spist.

Foto: Luke Stackpoole/Visit Greenland

Iseqqat

Iseqqat betyder “de små der vælter rundt”. De er nogle små væsener på størrelse med en underarm.

De løber som regel nøgne rundt, og deres hud er blank og skinnende. De er lette at genkende, for deres øjne sidder på højkant så de blinker lodret. De har ingen næser. De bor i klippesprækker og huler i jorden eller gemmer sig i menneskernes huse.

Iseqqat er nogle rigtige drillepinde. Myterne fortæller at de kunne finde på at kilde mennesker under fødderne mens de sov. De stjæler mad fra menneskerne, fx tørfisk og sæl-blod, og kan godt lide at drille mennesker og stjæle mad. Men hvis de bliver truede, kan de puste sig op og blive lige så store som mennesker. Men hvis man fanger dem, kan de blive så stressede at de dør af skræk.

Vandfald ved Narsaq
Foto: Peter Lindstrøm/Visit Greenland

Ildfolkene

Ildfolkene hedder på grønlandsk *Innersuit*. De er små ånder der lever ved stranden, og som kan gøre sig usynlige. Når månen skinner, kan man se dem på lang afstand fordi deres blodårer lyser op.

Innersuit ligner mennesker, men de kan genkendes på deres små næser, hule kinder og lyse, blå øjne. Hvis man hører en skurrende lyd af is mod klipper, er det i virkeligheden Innersuit der græder.

De er meget søde og vil gerne være hjælpeånder for menneskene. Nogle gange handler de også med menneskerne.

Foto: Peter Lindstrøm/Visit Greenland

Myten om Havets Mor

Der findes mange forskellige versioner af myten om Havets mor. Denne version er baseret på tre forskellige myter.

Nivigká var en forældreløs pige, der boede på en boplads i Grønland. Hun havde en lampe og en hund, som var hendes kæreste øje.

I Nuuk står en status af Havets Mor i vandkanten. Den er lavet af Christian Rosing. Foto: Mads Pihl/Visit Greenland

Da det blev sommer, pakkede folkene på bopladsen deres konebåde for at sejle ind til de gode fangststeder. Men ejeren af båden så sig sur på Nivigká, så da de var ude på havet, kastede han hende pludselig over bord sammen med hendes lampe og hendes hund.

Hun prøvede at redde sig op i båden ved at klamre sig til rælingen, men manden huggede hendes fingre af – de tre midterste – så hun måtte give slip.

Inden hun sank, sagde hun farvel mod alle fire verdenshjørner: nord, syd, øst og vest. Så kaldte hun alle havets dyr og fugle til sig, og med sin hund under armen sank hun ned på havets bund.

Nivigkás lampe i myten er en spæk-lampe som denne. Det er en skålformet lampe lavet i sten som man tændte med smeltet spæk og en væge af mos. Inuit brugte lampen til at give varme og lys i vinterboligerne. Foto: Hans Peter Kleemann

Nede på havets bund fandt hun sin lampe og begyndte at gå indtil hun kom så langt væk fra kysten at hun kunne se alt hvad der foregik. Her byggede hun sig et hus med plads til alle havets dyr og fugle. Hendes hund satte hun foran døren for at vogte den. Både hunden og Nivigká voksede sig kæmpestore. Hun var blevet til Havets Mor.

Det år mislykkedes fangsten, og menneskerne på bo-pladsen måtte sulte. Havets Mor havde lukket dyrene inde under sin lampeskål og fået den slemme sydvestenstorm til at rase.

En dag blev Havets Mor ramt af noget skidt i ansigtet, der kom fra mennerskene. Hendes hår blev helt filtret og hendes ansigt beskidt. Hendes hund begyndte at gø højere og højere, og en fossende elv begyndte at løbe inde i hendes hus.

Åndemanerne oppe på jorden fandt ud af at den lille pige Nivigká var blevet til Havets Mor, og at hun blev svinet til af menneskenes urenheder.

Derfor var åndemaneren nødt til at tage på ånderejse for at besøge hende. Han påkaldte sin hjælpeånd til at hjælpe ham undervejs på den farefulde rejse.

*En åndemaner i trance i 1906. Åndemaneren sidder foran indgangen til huset, nøgen og med hænderne og kroppen bundet. Trommens stærke lyd og skindenes raslen påkalder ånderne.
Foto: ijsbarbaar.nl/angakokfotos*

På vej ned til Havets Mors hus måtte åndemaneren først passere alle de døde sjæle. Herefter kom han til en bred og brusende elv som var meget vanskelig at krydse, og til sidst skulle han gå af en sti der var smal som en snor, med et bundløst dyb til begge sider. Hjælpeånden hjalp åndemaneren forbi alle forhindringerne og tog ham i hånden og førte ham forbi

den rasende hund foran døren til Havets Mors hus. Inde i huset sad Havets Mor og flåede sig i håret af vrede over at få gæster. Med et snuptag greb åndemaneren fat i hendes hår og begyndte at kæmpe med hende. Da hun var blevet træt, kunne han rense hendes hår for skidt. Skidtet forvandlede sig til bjørne, ræve, sæler, hvaler og hvalrosser der svømmede ud af huset. Elven der løb inde i huset, var begyndt at løbe den anden vej så dyrene kunne svømme ud.

Havets Mor forklarede åndemaneren at tabubrud især ved fødsel og død sviner hende til. Hun bad ham formane menneskerne om at overholde alle tabuerne. Åndemaneren vendte hjem; denne gang gik rejsen helt uden besvær. Om natten skiftede vinden retning og blæste havet rent for is, og det myldrede med havdyr og fugle.

*(Frit fortalt efter C. Lytzen: Sagnet om Nivigká, 1856,
Poul Egede: Angakokkens rejse til havkvinden, 1737 og
Knud Rasmussen: Havets moder, 1919)*

Myten som genre

Myter er fortællinger om hvordan verden hænger sammen.

Alle kulturer har gennem historien udviklet deres egne myter som er blevet fortalt videre fra person til person.

Når vi kender til de grønlandske myter i dag, er det fordi de er blevet skrevet ned på et tidspunkt. Der findes tit flere versioner af samme myte.

Myter kan for eksempel fortælle om hvordan verden blev til. Det kalder man skabelsesmyter. Eller hvordan det hele skal ende. Det kalder man undergangsmyster.

Myterne fortæller om verden og om hvorfor det er vigtigt at der er nogle leveregler som man skal følge.

Man kan fx kende en myte på følgende:

- Myten er blevet fortalt mundtligt af en fortæller.
- Den beskriver noget overnaturligt eller mystisk. Der er ingen grænser for hvad der kan ske.
- Personerne har overmenneskelige egenskaber.
- Den foregår i en mytisk (ur)tid som man ikke ved præcis hvornår var.
- Handlingen beskriver tit en konflikt eller nogle prøvelser som hovedpersonen skal igennem.
- Hovedpersonen får tit en straf eller en belønning.
- Der er tit noget der bliver gentaget, fx tre gange.
- Den kan give forklaringer på naturfænomener, fx hvad nordlys er for noget.
- Den kan fortælle hvordan verden er blevet skabt eller hvordan det hele vil ende.
- Den kan give forklaring på hvorfor mennesker skal overholde tabuer og levereregler – og understrege hvorfor det er vigtigt.

Ordforklaringer

Amaat: [På gammel retstavning staves det amaut] En anorak som blev brugt af kvinder. Den havde en stor hætte så man kunne bære et lille barn i hætten.

Hjælpeånd: En åndemanager havde flere hjælpeånder som kunne hjælpe ham på hans ånderejser. Jo stærkere en åndemanager var, jo stærkere hjælpeånder kunne han få.

Inuit: Det grønlandske ord for "mennesker" og det ord som grønlænderne bruger til at betegne sig selv. Inuit er et flertalsord. Inuk betyder menneske i ental.

Konebåd: [På grønlandsk: umiaq.] En stor båd beklædt med skind. Den kaldes sådan fordi det for det meste var kvinderne der roede den, mens mændene roede ved siden af i deres kajaker.

Myte: En mundtlig fortælling om hvordan verden hænger sammen.

Nordlys: Farvet lys som kan ses på nattehimlen, især i nordlige områder.

Spæk: Fedt fra sæler eller hvaler.

Spæklampe: (kaldes også tranlampe) En skålformet lampe som gav både varme og lys. Som brændsel brugte man spæk fra sæler og hvaler, og som væge brugte man mos.

Tabu: Religiøse påbud eller forbud. Tabuerne i Grønland var for det meste knyttet til fødsler, menstruation og død. For eksempel måtte familien til en død person i en periode leve væk fra de andre på bopladsen, og der kunne være ting man ikke måtte spise eller røre ved i en periode.

Ulo: En særlig kniv som kvinderne brugte til at rense skind og skære kød. Derfor kaldes den tit en kvindekni.

Åndemaner: En slags religiøs ekspert, som en præst. På grønlandsk hedder en åndemaner angakkoq.

Er du i tvivl om hvordan nogle af de grønlandske navne og ord siges, så gå ind på vores udtalebibliotek på:
sumut.dk/da/dagensgroenland/udtaleordbog